

การศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
THE STUDY OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY AFFECTING
OF ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER THE
OFFICE OF NONGBUALAMPHU PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

วีระยุทธ หลาหนองแสง¹

ชัชกรียา ไบลี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนก ทั้งฉบับอยู่ระหว่าง .64-.88 ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู 5 ด้าน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .60-.97 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ประกอบด้วย 7 ด้าน มีค่าอำนาจจำแนก .66-.72 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 การศึกษาระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.44) ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.45)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² รศ.ดร. ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Corresponding author E-mail: thaweechaikiatsakulsri@gmail.com

2. ผลการศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were 1) To study of learning community of schools under the office of Nongbua lamphu Provincial Education Office. 2) To study of the effectiveness of academic affairs administration of schools under the office of Nongbua lamphu Provincial Education Office. The sample consisted of teacher of 331 under the office of Nongbua lamphu Provincial Education Office year 2019, using by multi-stage random sampling. The research instrument was a 5 level – rating scale Questionnaire on learning community factors are classified between .60 - .97 and reliability of .87. Questionnaire on administration are classified between .66 - .72 and reliability of .86 .

The results of this research revealed:

1. The level of professional learning community under Nongbua lumphu Primary Education Service Area Office overall were at a high level.
2. The level of academic administration under Nongbua lumphu Primary Education Service Area Office overall were at a high level.

Keywords: Learning Community, Effectiveness of Academic

1. บทนำ

การพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาเพื่อการสร้างสรรค์ ความรู้ ความสามารถของผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามความต้องการของตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่จะตอบสนองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และค่านิยมแบบประชาธิปไตย โดยมีจุดหมายที่จะทำให้การจัดการศึกษาที่มีรูปแบบเป็นการศึกษาเพื่อสร้างคนสร้างงานและสร้างชาติในอนาคตต่อไป การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและการประเมินผลผู้เรียน ให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม (มินตรา ลายสนธิเสรีกุล, 2561, หน้า 400) และรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยเป็นรูปแบบของระบบที่คลี่คลายแบบเปิดที่มุ่งสู่สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบมุ่งการเปลี่ยนแปลง คือ เป็นยุคความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลง ถ่ายโอน และเชื่อมโยงทั่วถึงกันอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังความสามารถร่วมกันของคนในองค์กรเพื่อปรับเปลี่ยน ปรับตัว พัฒนาคุณภาพให้ทันและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนักเรียนรวมถึงครูทุกคนในองค์กร ดังนั้นวิถีการเรียนรู้บนฐานการปฏิบัติในงานร่วมกันของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการบริหารงานวิชาการทั้งในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มโรงเรียน จนถึงระดับชาติ ควรให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนา หรือปฏิรูปการจัดการศึกษาในชุมชนของตนเอง เช่นเดียวกับสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ในด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ รวมถึงด้านการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครูยังชี้ให้เห็นความสอดคล้องว่าการศึกษาของประเทศไทยยังต้องมุ่งการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยคุณภาพทางวิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญ

การบริหารวิชาการเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษาทุกระดับและเป็นงานหัวใจของภารกิจการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักแรกของการบริหารสถานศึกษาและมุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการโดยตรงตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมที่สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้นคุณภาพนั้นจะสำเร็จได้โดยผู้บริหารเห็นการบริหารวิชาการเป็นจุดสำคัญ

ในแต่ละชั้นเรียนจะมีนักเรียนที่มีความสามารถที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ที่ระบุว่า

การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา นอกจากนี้แล้วในมาตรา 22 ยังระบุถึงหลักการจัดการศึกษาว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การที่ครูมีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ย่อมผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, 1999 และ Brookfield & Stephen, 1995) โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของครูผู้สอน เพื่อร่วมมือร่วมพลัง เรียนรู้ร่วมกันและสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลัก คือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู มีความสนใจศึกษาแนวทางการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อให้มีเป้าหมายในทิศทางการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของยุคที่ต้องการแนวคิดในการพัฒนาทางวิชาชีพในการเรียนรู้และทำงานร่วมกันในโรงเรียนเป็นฐานการพัฒนาสู่คุณภาพการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำแนวทางการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปยึดถือและปฏิบัติ อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพต่อการบริหารงานวิชาการและเพื่อเป็นแนวทางสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน วงการการศึกษาและการพัฒนาประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถแบ่งออกเป็นระดับได้หลากหลาย ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในระดับต่าง ๆ มีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้แบ่งระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ ดังนี้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549, หน้า 121-122) กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาเป็น “โรงเรียนแห่งการเรียนรู้” ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดทำได้เป็น 3 ระดับ

ระดับที่ 1 ระดับนักเรียน (student level) ความสำคัญของการมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาก็เพื่อให้นักเรียนรู้จักการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกและการสร้างความหมายจากสิ่งที่เรียนนั่นเอง

ระดับที่ 2 เป็นระดับผู้ประกอบวิชาชีพ (professional level) ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารได้ใช้เพื่อการปรับปรุงด้านวิธีสอน และด้านทักษะภาวะผู้นำ ให้มีคุณภาพและสูงยิ่งขึ้น

ระดับที่ 3 เป็นระดับการเรียนรู้ของชุมชน (learning community level) ที่ครอบคลุมถึงผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชนต้องมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายรวมทั้งให้ความสนับสนุนแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ ผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนแก่โรงเรียน และชุมชนของตน หน่วยงานและสถาบันที่อยู่ในชุมชนซึ่งอาจเป็นภาคธุรกิจเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียน ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นโลกแห่งความเป็นจริงในสังคม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557, หน้า 41- 43) กล่าวถึงระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ว่า “ชุมชนการเรียนรู้” มีมิติการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถแบ่งได้ 3 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่าย และระดับชาติ โดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามระดับ ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนของบริบทสถานศึกษาสามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อย คือ

1.1 ระดับนักเรียน นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากการทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลสำหรับตนนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้

1.2 ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียนโดยใช้ฐานของ “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชน จึงเรียกว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของทุกคนในโรงเรียน ที่จะต้องมาร่วมกันพิจารณาหาหนทางเรื่องนโยบายการปฏิบัติต่าง ๆ และกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ของโรงเรียนใหม่อีกครั้ง โดยยึดหลักใน

การปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมี อีกทั้งเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของครูผู้สอน และผู้บริหารให้มีคุณภาพ และสิทธิผลสูงยิ่งขึ้นมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดีต่อกันของทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

1.3 ระดับชุมชนทั่วไป จะครอบคลุมชุมชนไปนอกห้องเรียน เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน โดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้อาวุโสในชุมชนตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ของชุมชนเหล่านี้ต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทาง การศึกษาได้โดยการให้การดูแลแนะนำการเรียนที่บ้านของนักเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่บุตรหลานของตนผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชน เครือข่ายภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ สร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน อาจมีทั้งการเป้าหมายที่เป็นแนวคิดร่วมกันร่วมกันอย่างชัดเจน สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบันโดยมองว่าการร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ จะทำให้เกิดพลังการขับเคลื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนหรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากร และการเกื้อหนุนเป็นกลไกสนับสนุนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

2.2 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครูคือ การจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับสังกัด แต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่น สมัคใจใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการไหลรวมกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3. ระดับชาติ คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของชาติ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษา และครูที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ

Watkins & Marsick (1992, p. 278) ได้กล่าวถึงระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ 3 ระดับ ได้แก่ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร ดังนี้

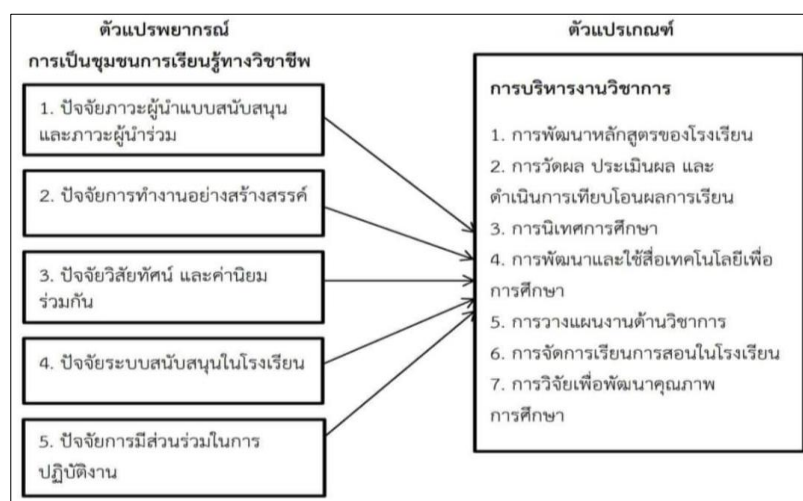
1. ระดับบุคคล ทุกคนอภิปรายและเรียนรู้จากข้อผิดพลาดอย่างเปิดเผย ระบุนักวิชาชีพที่ต้องการเพื่อการทำงานในอนาคต ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากร การสนับสนุนในการเรียนรู้ ปัญหาในการทำงาน รางวัลจากการเรียนรู้ ให้ข้อมูลย้อนกลับ อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ฟังก่อนพูด เคารพกันและกัน

2. ระดับกลุ่มทุกคนใช้เวลาเพื่อสร้างความเชื่อถือกับผู้อื่นระดับกลุ่มที่มีอิสระในการตั้งเป้าหมายที่ต้องการทุกคนในทีมมีความเท่าเทียมกันทีมมีจุดเน้นที่งานของกลุ่มและวิธีการทำงานที่ดีทีมมีการทบทวนความคิดในผลงานของกลุ่มทีมได้รับรางวัลสำหรับผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกัน ทีมมีความมั่นใจว่าองค์กรจะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของทีม

3. ระดับองค์กร มีการสื่อสารสองทาง คนในองค์กรสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้สะดวกและรวดเร็ว องค์กรเก็บรักษาฐานข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้ปฏิบัติงาน มีระบบการวัดช่องว่างระหว่างสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นจริงและที่คาดหวัง องค์กรสร้างบทเรียนง่าย ๆ สำหรับผู้ปฏิบัติงาน องค์กรวัดการฝึกอบรมจากเวลาและทรัพยากรที่ใช้ องค์กรยกย่อง ยอมรับผู้ที่ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ องค์กรให้ทางเลือกในการปฏิบัติงาน องค์กรเชิญชวนทุกคนร่วมสนับสนุนวิสัยทัศน์ขององค์กร องค์กรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากร องค์กรสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงสูง องค์กรนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติในระดับและกลุ่มที่ต่างกัน องค์กรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานมีชีวิตครอบครัวและการทำงานที่สมดุล องค์กรส่งเสริมให้ทุกคนมีมุมมองที่กว้างไกล องค์กรส่งเสริมให้ทุกคนยึดเอามุมมองของผู้รับบริการมาใช้ตัดสินใจ องค์กรคำนึงถึงสิ่งที่จะมีต่อขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน องค์กรมีการทำงานร่วมกับชุมชนภายนอก องค์กรสนับสนุนให้ค้นหาคำตอบจากปัญหาจากการศึกษาขององค์กรอื่น ๆ องค์กรสนับสนุนโอกาสตามความต้องการการเรียนรู้และการฝึกอบรม องค์กรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นำกับผู้ปฏิบัติงานในเรื่องการแข่งขัน แนวโน้มและทิศทางขององค์กร องค์กรมีการเสริมสร้างอำนาจเพื่อร่วมกันนำพาองค์กร องค์กรสร้างภาวะผู้นำองค์กร มองหาโอกาสที่จะเรียน และ องค์กรมีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับค่านิยมในองค์กร

กล่าวโดยสรุปว่า ระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ และระดับชุมชนทั่วไประดับกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครู และระดับชาติ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู ตามแผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2563 แยกเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 1,492 คน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 998 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,490 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู ตำแหน่งครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้ตารางประมาณค่าเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 1 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน

2. สุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอน จำนวน 331 คน ตามขนาดโรงเรียน โดยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยนำจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เทียบสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายครอบคลุมทุกพื้นที่และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามต้องการ

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีระบบ เป็นขั้นตอน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ รายละเอียดผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รายละเอียดผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รายละเอียดผลการวิเคราะห์

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมี 1 ชุด จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ Hord (1997, pp. 14-24) มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม 2) การทำงานอย่างสร้างสรรค์ 3) วิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกัน 4) ระบบสนับสนุนในโรงเรียน และ 5) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน กำหนดเกณฑ์การให้ระดับความคิดเห็นดังนี้

- 1 หมายถึง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู จำแนกตามตัวแปร 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน 2) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การวางแผนงานด้านวิชาการ 6) การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กำหนดเกณฑ์การให้ระดับความคิดเห็นดังนี้

- 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และ เขต 2
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงครูผู้สอน จำนวน 342 คน ตามที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ ผู้วิจัยจัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนพร้อมทั้งแนบซองติดแสตมป์จ่ายค่า postage ถึงผู้วิจัย หรือส่งโดยตรงยังโรงเรียนที่มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระยะเวลา 30 วัน นับตั้งแต่วันส่งทางไปรษณีย์
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและติดตามแบบสอบถามกรณีที่ยังไม่ส่งคืนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู โดยใช้วิธีโทรศัพท์ในการประสานงานจนสามารถรวบรวมแบบสอบถามได้ครบสมบูรณ์คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. การวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายตามเกณฑ์ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 121) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 1.00 แสดงว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ/
การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 1.51 แสดงว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ/
การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 2.51 แสดงว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ/
การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 3.51 แสดงว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ/
การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 5.00 ถึง 4.51 แสดงว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ/
การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient) ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เพื่อแปลผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

0.90-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก

0.70-0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.50-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

0.30-0.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.00-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

4. การวิเคราะห์การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression) ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เพื่อแปลผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

0.90-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก

0.70-0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.50-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

0.30-0.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.00-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

5. สำหรับทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาดังนี้ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นลบ แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน

6. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ระหว่างตัวแปรพยากรณ์การเป็นชุมชนการเรียนรู้ มี 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม ปัจจัยการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ปัจจัยวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกัน ปัจจัยระบบสนับสนุนในโรงเรียน และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตัวแปรเกณฑ์ คือ การบริหารงานวิชาการ โดยวิเคราะห์การถดถอย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของการถดถอย ดังนี้ (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2561, หน้า 297)

6.1 ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทำนายและตัวแปรตามมีมาตราการวัดระดับอันตรภาค (interval scales) หรืออัตราส่วน (ratio scales) หรืออาจใช้ตัวแปรที่มีมาตราการวัดระดับนามบัญญัติ (no minal scales) หรืออันดับ (ordinal scales) ด้วยการทำให้เป็นตัวแปรตมมี หรือตัวแปรหุ่น

6.2 ข้อมูลของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามต้องสุ่มจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ

6.3 ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองมากเกินไป (multi collinearity)

6.4 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์มีการแจกแจงแบบปกติ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนคงที่

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู สรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.44) และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านระบบสนับสนุนในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.48) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.45) ด้านการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.56) และ ด้านวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกัน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52)

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.45) และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.48) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.53) ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50) ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.54) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.53) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) และ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.53)

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งพบประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.44) และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรองกาญจน์ นาแพร่ (2560, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสพัฒนาภาวะผู้นำจนสามารถนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ และการติดตามการประเมินผลการพัฒนา ภาวะครูได้ร่วมตัดสินใจ ส่งเสริมการยอมรับและให้เกียรติในการทำงานร่วมกันกระจายอำนาจให้ครูได้ผู้นำแก่ครู ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสครูได้ร่วมตัดสินใจ ส่งเสริมการยอมรับและให้เกียรติในการทำงานร่วมกัน กระจายอำนาจให้ครูได้พัฒนาภาวะผู้นำจนสามารถนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายได้ และการติดตามการประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำแก่ครู

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.45) และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยตามลำดับ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ จิตติพร จิตตรี (2557, หน้า 41) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญของการวิจัย พบว่า การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษารองลงมาตามลำดับ คือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัด ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการต้องมีการพัฒนาตามสภาพ

ปัจจุบันของสังคมโลกจึงควรเล็งเห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน และปรับปรุงการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 จากการศึกษาระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าด้านวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้น ควรมีการพัฒนาและทำความเข้าใจกับวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกัน

8.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงจะเห็นได้ว่าควรมีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าระดับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจึงควรมีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมและมีความยืดหยุ่น พึ่งพาอาศัย รวมถึงวางแผนร่วมกันของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

8.2.2 ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดดังนั้น ผู้บริหารควรกระตุ้นและพัฒนากิจการบริหารด้านวิชาการกำหนดเป้าหมาย แนวทางร่วมกันกับครูเพื่อเข้าใจตรงกันและเป็นเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนงาน เน้นความสามารถของแต่ละบุคคล และมีการกำกับติดตามการดำเนินงานส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของงานวิชาการ

9. เอกสารอ้างอิง

จิตติพร จิตตรี. (2557). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช:

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มินตรา ลายสินทิเสรีกุล. (2561). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้*

ทางวิชาชีพ ความไว้วางใจของคณะครูและคุณภาพของผลลัพธ์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อิทธิพัทธ์ สุวพันธุ์พรกุล. (2561). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ความไว้วางใจของคณะครูและคุณภาพของผลลัพธ์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (ม.ป.ป.). การวิจัยทางการศึกษา แนวคิดและการประยุกต์ใช้ *Educational Research Concepts and Applications*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.